

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УЧАСТІ УКРАЇНИ У МИРОТВОРЧИХ ОПЕРАЦІХ ООН

Перова Л.В. - здобувач кафедри адміністративного, фінансового та банківського права Навчально-наукового інституту права ім. Володимира Великого МАУП

УДК 342.951:341.217

Статья посвящена исследованию административно-правовых и практических вопросов участия Украины в международных миротворческих операциях ООН.

Определено, что Украина, будучи государством-основателем ООН, начала участвовать в миротворческих операциях только после провозглашения независимости в 1992 году.

Установлено, что история становления административно-правового регулирования миротворческой деятельности Украины берет свое начало от утверждения Верховной Радой Украины Постановления от 3 июля 1992 № 2538-XII «Об участии батальонов Вооруженных сил Украины в миротворческих силах Организации Объединенных Наций в зонах конфликтов на территории бывшей Югославии».

Отмечено, что украинские контингенты были привлечены к миротворческим операциям ООН.

Отмечается, что сегодня Украина сама нуждается в помощи в урегулировании конфликта на Востоке Украины мерами международного миротворческого воздействия в связи с нарушением ее территориальной целостности государством - постоянным членом Совета Безопасности ООН.

Ключевые слова: административно-правовое обеспечение участия Украины в международных миротворческих операциях ООН, миротворческие операции ООН, миротворческие силы ООН, миротворческая деятельность Украины, участие Вооруженных Сил Украины в международных миротворческих операциях.

Articolul este dedicat studierii problemelor administrative, juridice și practice ale participării Ucrainei la operațiunile internaționale ale ONU de menținere a păcii.

Se stabilește că Ucraina, ca stat fondator al ONU, a început să participe la operațiuni de menținere a păcii abia după independență în 1992.

Rada a Ucrainei a Rezoluției nr. 2538-XII din 3 iulie 1992 „Cu privire la participarea batalioanelor forțelor armate ale Ucrainei la forțele de menținere a păcii ale ONU în zonele de conflict de pe teritoriul fostei Iugoslavii”.

Se observă că contingentele ucrainene au fost implicate în operațiuni ale ONU de menținere a păcii.

S-a stabilit că istoricul stabilirii reglementării administrative și legale a activităților de menținere a păcii din Ucraina provine de la aprobarea de către Verkhovna Rada a Ucrainei a Rezoluției nr. 2538-XII din 3 iulie 1992 „Cu privire la participarea batalioanelor forțelor armate ale Ucrainei la forțele de menținere a păcii ale ONU în zonele de conflict de pe teritoriul fostei Iugoslavii”.

Se observă că contingentele ucrainene au fost implicate în operațiuni ale ONU de menținere a păcii.

Cuvinte cheie: sprijin administrativ și legal pentru participarea Ucrainei la operațiunile internaționale de menținere a păcii a ONU, operațiunile ONU de menținere a păcii, forțele ONU de menținere a păcii, activitățile de menținere a păcii din Ucraina, participarea forțelor armate ale Ucrainei la operațiuni internaționale de menținere a păcii.

The article is devoted to the study of theoretical and legal and practical issues of Ukraine's participation in the UN International Peacekeeping Operations.

It is emphasized that the relevance of the study of Ukraine's participation in international peacekeeping operations in the UN is both in the theoretical search for new forms of regulation and in the implementation of these forms in the practice of international relations.

It was noted that Ukraine's participation in UN peacekeeping operations helped to resolve most of the problems that had previously existed.

Conceptual basics, evolution of Ukraine's participation in UN International Peacekeeping Operations in order to prevent and resolve international conflicts have been clarified.

It is determined that Ukraine, as a UN founding country, began participating in peacekeeping operations only after independence, in 1992. It is established that the history of normative legal regulation of Ukraine's peacekeeping activity originates from the approval by the Verkhovna Rada of Ukraine of July 3, 1992 No. 2538-XII "On the participation of battalions of the Armed Forces of Ukraine in the United Nations peacekeeping forces in conflict zones on the territory of the former Yugoslavia».

It is emphasized that Ukraine has made a significant contribution to the UN peacekeeping operations – over 20 years, about 45 thousand military personnel of the Ukrainian Armed Forces have participated in international peacekeeping and security operations.

It was noted that Ukrainian contingents were involved in UN peacekeeping operations; the Joint Operation Peacekeeping Operation under a treaty mandate; NATO missions (Kosovo, Iraq, Afghanistan); the European Union Police Mission in Bosnia and Herzegovina; European Union anti-piracy operation ATALANT; NATO's counter-terrorism Operation Active Endeavor.

The role of Ukraine in multinational operations, which is not limited to peacekeeping activities solely within the United Nations, is defined, but the activity of each operation is in accordance with the provisions of the UN Charter.

It is summarized that the participation of Ukraine in the UN international peacekeeping operations gives significant positive results, including strengthening of the authority of our country, creation of a favorable climate for establishing and intensifying bilateral cooperation with the respective states, acquiring military personnel of valuable professional experience, and determining development of the Armed Forces and modernization of arms and military equipment, including the use of capabilities of military and technical cooperation with armed forces of other countries. It is emphasized that today Ukraine itself needs assistance in resolving the conflict in the East of Ukraine by measures of international peacekeeping in connection with the violation of its territorial integrity by a state – a permanent member of the UN Security Council.

Key words: administrative and legal support for Ukraine's participation in UN international peacekeeping operations, UN peacekeeping operations, UN peacekeeping forces, Ukraine's peacekeeping activities, participation of the Armed Forces of Ukraine in international peacekeeping operations.

Постановка проблеми. За рівнем участі у миротворчих операціях ООН наша держава є однією з перших серед європейських країн. Протягом двадцяти семи років Україна виступає як значний контриб'ютор військового і цивільного персоналу до операцій ООН з підтримання миру. Зважаючи на значні політичні та економічні дивіденди від участі у миротворчих операціях, здобутий досвід, Україна зацікавлена в подальшій активізації цієї форми міжнародного співробітництва. Співпраця України з ООН у галузі миротворчої діяльності постійно розширюється та поглиблюється.

Актуальність участі українських контингентів в миротворчих операціях ООН та вдосконалення адміністративного регулювання цієї участі полягає у тому, що 29-річний процес миротворчості України є важливим саме у контексті діяльності цієї провідної міжнародної організації, встановлюючи акценти на на характері проведення таких операцій, їх сутності та основні напрями самої миротворчої діяльності. Змістовна сторона міжнародних й адміністративно-правових аспектів участі України у миротворчих операціях ООН розглянута у відповідних постановках Верховної

Ради, Указах Президента, рішеннях Кабінету Міністрів. Важливим є розгляд прийняття резолюцій Ради Безпеки ООН, без яких миротворча операція офіційно не може розпочатись.

Стан дослідження. Питання адміністративно-правового забезпечення участі України у миротворчих операціях ООН постійно перебувають у полі зору вітчизняних науковців. Окремі аспекти цієї теми висвітлювали у своїх наукових роботах О. Бодрук, Л. Головатюк, В. Гречанинов, В. Гудим, О. Гуцин, О. Заболотний, В.О.Заросило, А. Каляєв, В. Кривошеев, О. Луник, П. Назаренко, В. Смолянчук, Я. Радиш та ін

Саме тому **метою** статті є дослідження адміністративно-правового забезпечення участі України у міжнародних операціях у напрямку зміцнення миру і досягнення стабільності на міжнародному рівні не тільки як її складової, але й як контриб'ютора у справі миру та стабільності.

Виклад основного матеріалу. Сприяння зміцненню миру та стабільності на європейському континенті залишається одним з головних зовнішньополітичних пріоритетів України та невід'ємною складовою світової системи безпеки. Держава Україна активно виступає за налагодження більш тісного співробітництва з ООН, подальше зміцнення ролі ООН як важливого механізму забезпечення стабільності на континенті,

Україна входить до першої десятки держав за участю в миротворчих місіях. З липня 1992 р., у статусі незалежної держави, Україна почала брати участь у миротворчих операціях під егідою міжнародних організацій, що підтверджує дійсні наміри нашої держави щодо активного включення до колективних заходів збереження миру та стабільності як у Європі, зокрема, так і у світі, загалом [1].

Участь України у миротворчих операціях розпочалась у складі миротворчих сил ООН з охорони (СООНО) із затвердженням Верховною Радою України Постанови «Про участь батальйонів Збройних Сил України в Миротворчих силах Організації Об'єднаних Націй у зонах конфліктів на території колишньої Югославії» [2]. Відтоді наша держава зробила істотний внесок у миротворчі операції ООН.

Українські контингенти були залучені до миротворчої діяльності у:

1) миротворчих операціях ООН;
2) миротворчій операції Спільних миротворчих сил за договірним мандатом: у Зоні безпеки Придністровського регіону Республіка Молдова проводить у складі військовослужбовців ЗС Молдови, Придністров'я, Російської Федерації та України на основі «Угоди про принципи мирного врегулювання збройного конфлікту у Придністровському регіоні Республіки Молдова» від 21 липня 1992 року [3];

3) місії НАТО (Косово, Ірак, Афганістан). Починаючи з 19 лютого 2006 р., у Тренувальній місії НАТО в Республіці Ірак (ТНМ-І) виконує завдання миротворчий персонал Збройних Сил України у кількості 6 офіцерів відповідно до Указу Президента України від 30 листопада 2005 р. № 1675/2005 (ТМН-І) [4].

Згідно з Указом Президента України від 26 січня 2007 р. № 47/2007 [6], Указом Президента України від 15 січня 2010 р. № 27/2010 [7], Технічною угодою між Міністерством оборони України та Міністерством охорони краю Литовської Республіки щодо направлення миротворчого персоналу України для виконання завдань у складі литовського контингенту, що діє в рамках МССБ, Угодою (Рамкова та Фінансова) між Україною та НАТО про участь України в операції МССБ, Технічною угодою між Міністерством оборони України та Міністерством національної оборони Республіки Польща про направлення українського миротворчого персоналу для виконання завдань у складі польського військового контингенту в провінції Газні, що діє в рамках МССБ);

4) поліцейської місії Європейського Союзу в Боснії і Герцеговині [7]

5) антипіратської операції Європейського Союзу АТАЛАНТА [8]

6) антитерористичної операції НАТО «Активні зусилля»[9]

7) Багатопрофільній інтегрованій місії ООН зі стабілізації у Малі [10] згідно з Указом Президента України від 9 січня 2019 року №5.

Треба зазначити, що миротворчою діяльністю виключно в рамках ООН участь України у багатонаціональних операціях не обмежуєть-

ся, проте діяльність кожної операції відповідає положенням Статуту ООН.

Сьогодні Україна сама потребує допомоги у врегулюванні конфлікту заходами міжнародного миротворчого впливу. Ситуація на Сході України є унікальною і обумовлюється насамперед штучністю проблеми сепаратизму, оскільки насправді відбувається порушення територіальної цілісності України державою – постійним членом Ради Безпеки ООН.

Висновки. Адміністративно-правове забезпечення участі України у міжнародних миротворчих операціях ООН дає вагомі позитивні результати, серед яких – визначення сучасних вимог і коригування пріоритетів розвитку Збройних Сил та модернізації озброєнь і військової техніки, у тому числі з використанням можливостей військово-технічного співробітництва зі збройними силами інших держав, набуття військовослужбовцями цінного професійного досвіду, зміцнення авторитету нашої держави, створення сприятливого клімату для налагодження та активізації двостороннього співробітництва з відповідними державами.

Література

1. Дронговський О.С. Правове регулювання участі Збройних Сил України в міжнародних операціях з підтримання миру та безпеки. *Юридична наука*. 2013. №5. С.90
2. Про участь батальйонів Збройних сил України в Миротворчих Силах Організації Об'єднаних Націй у зонах конфліктів на території колишньої Югославії: Постанова Верховної Ради України від 3 липня 1992 року. № 2538-ХІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. №38. 564 ст.
3. Про заходи довіри і розвиток контактів між Республікою Молдова та Придністров'ям: Угода, Міжнародний документ від 20.03.1998 року №998_171. [Електронний ресурс] Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_171 (Дата звернення 09.02.2020). Назва з екрану.
4. Про направлення миротворчого персоналу України до Республіки Ірак: Указ Президента України від 30 листопада 2005 р. № 1675/2005 (ТМН-І). *Урядовий кур'єр* від 07.12.2005 р. №233.
5. Про направлення миротворчого персоналу України для участі в операції Міжнародних сил сприяння безпеці в Ісламській Республіці Афганістан : Указ Президента України від 26 січня 2007 р. №47/2007. *Офіційний вісник України* від 05.02.2010 р. №6, с.36
6. Про направлення додаткового миротворчого персоналу України для участі в операції Міжнародних сил сприяння безпеці в Ісламській Республіці Афганістан : Указ Президента України від 15 січня 2010 р. №27/2010. *Офіційний вісник Президента України* від 25.01.2010 р. №3, с.82
7. Про фінансове забезпечення діяльності Українського контингенту в операції багатонаціональних Сил з виконання угоди на території Боснії та Герцеговини : Постанова Кабінету Міністрів України від 28 березня 1996 р. №362. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/362-96-%D0%BF>. (Дата звернення -09.02.2020). Назва з екрану.
8. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 20 листопада 2009 р. «Щодо участі України в операції Європейського Союзу «EU NAVFOR ATALANTA» : Указ Президента України від 20 січня 2010 р. №41. *Офіційний вісник Президента України* від 05.02.2010 р. №5, с.5
9. Про затвердження Угоди (у формі обміну листами) між Україною та Організацією Північноатлантичного договору про участь України у військово-морських операціях на Середземному морі в рамках операції «Активні зусилля» (ОАЗ) : Указ Президента України від 26 січня 2006 р. №71/2006. *Офіційний вісник Президента України* від 08.02.2006 р. №4, с.44.
10. Про направлення національного персоналу для участі України в Багатопрофільній інтегрованій місії ООН зі стабілізації у Малі: Указ Президента України від 09.01.2019 р. №6/2019. *Офіційний вісник Президента України* від 17.01.2019 р. №1, с.6